

Szabolcs Megyei Múzeum
NA - 1912/87
Művészeti értékek

Szabolcs Megyei Múzeum
NA - 1912/87
Művészeti értékek

GCÜÖTŐ:	FELI SÓZSEF
GCÜÖST. IDEJE:	1987.
FÖLDRAJZI N.:	GÖLLE
SZAKMUTATÓ:	XXVII
	HELTÁKONA'S

TART.:

ADATOK A GÖLLEI KATOLIKUS

NÉPISKOLA TÖRTÉNETÉHEZ

1948 - ÉRT

[Empty box with vertical lines, likely for a list of items]

14 lap

ÁTVEZETVE A NA 20/87-es

TÉTELE ALÓK

PAPÍRIPARI VÁLLALAT

KISKUNHALASI GYÁRA

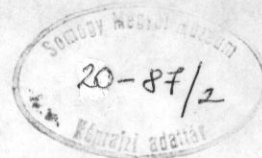

Adatok a göllei katolikus
népiskola történetéhez
/ 1948 előtt/

Az emlékezés nekem szép, nem teher. Épp úgy nem, mint annak a nőnek, aki szereti a gyereket és ha terhes, vigyáz magára, hogy minnél egészségesebb gyereket hozzon a világra. Így emlékszem Kosztolányi Irén tanítókisasszony sokszor elmondott kedves szavaira: "A madarak fészket raknak, az emberek házat építenek. Ne bántsuk azokat, akiknek egy a fészkük és egy a párjuk." Gyakran biztatott bennünket, tanuljunk és olvassunk sokat. Ilyen bölcs mondása is volt: "Sok minden megszűnhet, eléghet, de az amit egy ember megtanul, többször megmarad."

Szerettünk iskolába járni. Mi pusztai szegénysorsú gyerekek télen gyakran megfáztunk és betegek voltunk, előforault, hogy nem tudunk iskolába menni. Megüzentük ezt a tanítókisasszonynak, aki azt válaszolta: első az egészség de azért otthon tanuljunk. Azt is gyakran mondotta, hogy minden ember megbetegedhet, de mindjárt azt is hozzátette: minden ember saját magának az első orvosa. Az is kell, hogy ismerje meg önmagát, és a felnőttek okos intelmét mi, gyerekek fogadjuk el.

1960-as években Dombóváron jártam, és az egykori tanítókisasszonnyal találkoztam. Már jó ideje nyugdíjas volt, régi fekete göndör haja ősz, de a mosolya, a kedvessége, hangja a régi. Egy-két évvel később Nemélyvonaton utaztam Batától Budapestre és Rócz Ferenc Gölle község volt tanítómes-

terével találkoztam. Két alkalommal volt lehetőségem, hogy a régi iskolai évekről beszélgessünk. Így most az akkori beszélgetésből és az emlékeimből 50 éves távlatból is meg tudom írni a történeteket.

1945 óta többször jártam Göllén. Találkoztam egykori osztálytársaimmal / iskola pajtásokkal/. Ővelük is a régi időkről, az iskolai évekről beszéltem.

x

Az őslakók elmondása szerint Göllén amikor már sorházas falu kiépült, egy kistantermes elemi iskolában kezdtek meg a tanítást. Az 1900-as években még mindig csak egy iskola volt. Fenntartója a mindenkori községi előljáróság.

A községben választott iskolaszék működött. Ez kilenc főből állt. Elnöke a község római katolikus plébánosa. Tagjai között ott volt a község főjegyzője, az iskolamester - a mai értelemben iskolaigazgató - és a községi bíró. Minden hónap első vasárnapján délután ülészttek. Ekkor beszéltek meg az iskolai oktatás- nevelést a személyi és anyagi dolgokat.

Az én koromban három tantaremben folyt a tanítás. Kettőben az alsó - 1-4 osztály - és egyben a felsőtagozat tanult, az 5-6 osztály. Mind az alsó, mind a felső tagozat osztatlan volt. Az alsós osztályokba 75-80 tanuló járt: leányok és a fiúk együtt, csak külön padban ültek - egy padsorban 4 tanuló.

A működés feltételét az előljáróság biztosította. Mindenegyik oktatási év előtt nyáron az iskolaszék megszervezte az évi tüzelőanyag szállítását. Ez úgy történt, hogy akiknek lófogatuk volt, azok erdőre mentek és a hasálfát az iskola

udvarára szállították. Nem akármilyen fát kapott az iskola-
tölgy-, bükk- és akácfát hoztak. A 40-50 ürméter fát kézi
fűrészek 20 cm hosszúra dabarolták, fejszével aprófákra
hasogatták. Ezt a község vagy a pusztá szegényebb emberei
végezték napszámban.

Minden nyáron kimeszelték az iskolát, a padlóza-
tot olajjal bekenték, és ezt évközben kétszer megismételték,
a karácsonyi és a húsvéti szünetben.

x

A tanítóról az iskolaszék vezetősége gondoskodott.
Öt évenként újjáválasztották. A választásra csak okleveles
tanító jelentkezhetett. Elsődleges volt a feddhetetlen élet-
mód. A tanítóválasztásra a község vezetősége gondosan készült.
Tudását a tanítónak gyakorlatilag is bizonyítania kellett. Fi-
zetése 1930-40-es években havi 80-90 pengő. A község előljáró-
sága a község földjéből egy holdat juttatott, ezt az előljáró-
ság megszüntatta, a tanító kívánságának megfelelően bevetette
csak a többi munkát kellett már neki elvégezni. Gyakorlatilag
a földet árpával vagy búzával vetették be. Gyengén termett a
föld, mert éveken át nem trógyázták.

Az iskolához tartozott olyan gazdasági épület, ahol
a tanító disznót, baromfit is tudott nevelni, sőt tehenet is
tarthatott. Amikor a község lakói látták, hogy a tanító nél-
külöz, házról házra járva tojást, tejet adták, még azok is,
akiknek gyereke nem járt iskolába. Annak idején olyasmi nem
is került előtérbe, hogy a tanító amiatt elnéző legyen, jobb
jegyet adjon a gyerekeknek ^{arra nem is volt szükség} mert
1945 előtt továbbtanulásról szó sem lehetett.

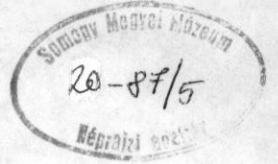
./.

Az iskolamester hétköznapokon a reggeli kismissén, vasárnap és ünnepnapokon a nagymissén orgonán játszott és énekelt. Ezért havonta külön 20 pengőt fizettek. Mindig vallási temetés volt, ahol a pélbános vagy képlán tartotta a szertartást. Itt önkéntes adományozás volt, általában 1-2 pengő. Minden temetéskor a pap és a mester egy-egy háziszóttos törülközőt kapott. Ez úgy történt a gyakorlatban, hogy amíg a halotti szertartás tartott, a kendők a keresztre voltak helyezve, és amikor a szertartásnak vége lett, a kendőt odaadták.

Az iskolaszék a községi előljáróság egyetértésével utasításokat adott a tanítóknak arra nézve, hogy mikor kezdjék a tanítást, mikor lesz védőoltás, mikor kezdjék meg a fűtést. Gyakorlat szerint a fűtést október 15-én kezdték meg és tartott április 15-ig. Csütörtökön nem volt tanítás. Az iskolai rendtartásról a tanító nem térhetett el, csak abban az esetben, ha rendkívüli esemény történt, járványos betegség miatt, de azt is előzetesen az iskolaszékkal megbeszélte.

Évtizedes gyakorlat volt, hogy az iskolában minden évben karácsonykor és húsvétkor két héti szünetelt a tanítás. Minden tanuló karácsonykor és húsvétkor is tanulmányi értesítőt kapott, 1-5 osztályzattal. Évközben szigorúban osztályoztak, ha valaki 4-es 5-ös között állt megbuktatták.

Az elemi községi népiskola megalakulásától kezdve folyamatosan működött, még csak ideiglenesen sem szünetelt. A környékbeli pusztákról és majorokról is ide jártak a gyerekek iskolába. Göllén és környékén számot tevő cigánygyerekek voltak, 1945 előtt a cigánygyerekek nem jártak iskolába. 1948. év után már mind erőteljesebben érvényesült a követelmény, hogy a cigánygyerekeknek is iskolába kell járniuk.

A község főutcájában egy kis dombon a római katolikus templom. Szomszédságában a két iskola. A két alsótagozat egy épületben volt - ez a kisiskola, a felsőtagozat külön állt, a távolság 200 méter. Mindegyik földszintes. A tantermek 15 méter hosszúak, és 10 méter szélesek. Téglából és vályogból épültek. Mennyezetük stukaturos, padlójuk deszka.

A községben a 1930-as és az 40-es években villany még nem volt, petróleumos cilinderes lámpával világítottak. Lámpafény nélkül nem tanítottak, az a téli hónapokban is már délután 4 órakor véget ért. Ha nem is volt villany ezért a községben a közművelődés nem rekedt meg, mert mind a gyerekek, mind a felnőttek az esti órákban eljártak az iskolába, és ott a tanítók közreműködésével egy egyfelvonásos szindarabot tanultak meg. Mindenkinek a szerepe le volt írva egy külön írkába, és otthon azt olvashatta, vagy felolvasták a részére, mert olyan felnőtt is volt, aki épp, hogy csak ismerte a betűket, folyamatosan nem tudott olvasni, de azért a szerepét megtanulta. A pusztaiak együtt szerepeltek a falusiakkal. Nem volt az, hogy az polgár, az meg cseléd, különösen a legényeknél és a nagylányoknál, nem nézték le az emberek egymást. Hogy ez ilyen szellemben történt, azt a tanítónak lehetett köszönni.

Szép, tágas iskola épületének ablakai utcára néztek. Az iskolaablak üvegének alsó fiókjait mésszel festették be, ezért, hogy a gyerekek tanítás alatt ne tudjanak kinézni. Mert bizony, hogy nem volt mindig csendes az utca, a jószágok mentek, kocsik, szekerek csikorogtak, nyekeregtek. Az emberek nemcsak, hogy köszönnek egymásnak, hanem kiabálva beszéltek.

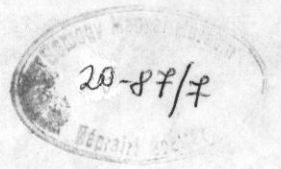
A falusi ember aki jószággal bánik, megszokta a hangos szót.

Nem volt rossz levegő az iskolában, mert ha olyan az időjárás, akkor a felső ablakfiókot kinyitották tanítás alatt. A 10 perces szünetekben az alsófiókos ablakokat szintén kinyitották. Ez sok esetben kellemetlenségeket is okozott, mert kifelé nyílt és a járókelők véletlenül nekimentek.

Az iskolában külön kis helységben tartották a gyerekek kézimunkáikat. Természetes haza is lehetett vinni. Az alsótagozatos osztályok szertárjában kasza, kapu, ásó, vella, gereblye, fűrészbak, rámásfűrész és keresztfűrész, virágos edények, állványok asztal, szék népi motívumokkal díszítve. A fiuk faragtak, a lányok meg kézimunkáztak. Ez kötelező volt.

Az iskola felszereléséhez tartozott egyországos falitérkép, megyi és járási térkép, egy álló tábla, számoló-tábla egytől-százig, egy szekrény, amelyben a rajzlapok, könyvek, tanszerek, tintásüvegek, kréta, szivacs, palavessző volt, sok-sok rongydarabbal, mellyel a táblát törölték. Itt tartották a fenítésre alkalmas vesszőt is. Pálcára nap mint nap szüksége volt a tanítónak, mert nem igen lehetett másképp megfékezni a gyerekeket. Nem mindegyik gyerek tudta elviselni, hogy egész nap az iskolában legyen.

Az alsótagozatos iskolában egy tanteremben 75-80 tanuló ült. Rend és tisztaság uralkodott. A tantarem jobb és baloldalán soroltak a padscrok. Az első padsor a "szamárpád" azoknak a helye akik rossza tanulók és csintalanok voltak. Ugy ültek a gyerekek az iskolában, hogy mindig lehetett tudni ki hanyadik tanuló az osztályban, mert a legjobb hátul ült.

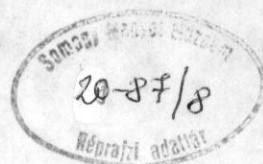

a gyengék elöl, hogy szem előtt legyenek.

Fenyítésként előfordult, hogy óra alatt a tanuló -
nak állnia kellett, a 10 perces szünetben nem mehetett ki az
udvarra, pálcával a tenyerébe ütöttek. Aki elkapta a tenyerét
azt ahol érte, ott kapta az ütést. Ha ezek sem használtak,
akkor a tanító a szülőket értesítette a gyerek rossz maga-
tartásáról. A fenyítésnek egyik formája, hogy egy-két órá-
val tovább maradt a tanuló az iskolában. Az iskolai fegyelem
kiterjedt az iskolából hazafelé tartó viselkedésre is. Ha a
tanuló az utcán nem fogadott szót a vigyázónak és azt a többi-
ek is bizonyították, vagy olyan eset, hogy felnőttekkel szem-
telen volt, kopott, az iskolamester hatáskörébe tartozott.
Itt már nem fapálcát használtak fenyítésnél, hanem nádpálcát.
Az is előfordult, hogy a szülők mentek be az iskolába és kér-
ték a tanítót, hogy fenyítse meg a gyereket, mert otthon nem
fogad szót. Az alkalmazott fenyítések odáig nem fajultak, hogy
a tanulónak egészségére károsak lettek volna.

x

Az iskola téglából és vályogból épült. A tetőzete
zsindely, amíg a falusi háznak nagyobb része zsuptetős volt.
Az udvar 250 négyszögletes, földes. Köröskörül 150 cm magas
léccel, vagy dróttal kerítették be. Az iskola ásott kerek
kutja a kerthez tartozó gyümölcsösben volt, oda csak akkor
mehettek be a tanulók, ha engedélyt kaptak. A kútból vizet
tizliteres vedrekben lehetett felhuzni. Kávája egy méter ma-
gas és a kávatól csatornán vezették ki a felesleges vizet.
Csak úgy nekihajoltunk és jóízűen ittunk. De úgy is, hogy a
tenyerünket összehordítottuk és úgy szűrőöltük a vizet. A
kútnál volt zománcos vizespohár, de az csak addig, amíg oda
volt kötve. Mikor, nagyon meleg volt, 10 perces szünetben

vizeskannából ittunk, de nem mindig vártuk meg azt, hogy a poharat megkapjuk, hanem csak úgy a kannacsövének nekihajoltunk, kortyoltunk és már futottunk is játszani, vagy éppen a terembe, mert már ütötték az ekevasat. Az jelezte a szünetnek a végét. A nyári tanítási szünet alatt a kutból nem sok vizet huztak fel, ezért mielőtt a tanítás megkezdődött a tűzoltók a kutból az összes vizet kiszivattyúzták, és frissen oltott mésszel fertőtlenítették.

Az iskolához tartozott egy kert, a tanítók részére, amelynek nagysága 200 négyszögöl körül mozgott. Ez is be volt kerítve. Ősszel lóval szántották, vagy ásták. A gazdasági ismeretek - tantárgy volt. A kertben lehetőség nyílt arra, hogy a gyakorlatban is megismerjék, milyennek kell lennie a jó termőtalajnak. Azt még a gyengébb tanuló is megtanulta, hogy a növénynek levegőre, fényre és vízre van szüksége. Megszokták, hogy a kertet kétfelé kell választani, középen legyen egy út. Egyik felébe a vizigényesebb, a másik felébe a szárazságtűrő növények kerültek. Külön egy részében a krumplici, kukorica, takarmányrépa, a másik oldalon meg a konyhakerti növények. Megjegyezték, hogyan kell ültetni, vetni, mikor kell sarabolni, kapálni, egyelni, töltögetni és a növények melyik részét támadja meg a kártevő. Azt is megtanulták, hogy eső után, ahogy a föld megszikkadt, már lehet kapálni. A növényeket öntözni korán reggel, vagy késő este szabad. A kutból frissen huzott vízzel nem olyan jó öntözni, mint az esővízzel, vagy azzal a, amelyik kint áll a napon. Több gyerek is szívesebben dolgozott a kertben, mint hogy az iskolában a padban üljenek. Mondta is a tanítóasszony: "Jól van *fiams,* ha nem szereted tanulni, de látod, hogy *dolgos* vagy, meg fogsz élni." Ha az időjárás is kedvezett a kertben az egész évre való szőlősgőfélé megtermelt.

Szentesi Községi Tanács
20-87/3
Államháztartás

Az iskola fűtése fával vaskályhában történt. A fűtési idény alatt az iskola takarítója reggel kihamuzott és begyújtott, utána már a tanulók raktak a tüzre, a mindenkori iskolavigyzó, minden nap másik tanuló. Az alsótagozatosokból a 3. és a 4. osztályosok. Ez a munka különösebben nem okozott gondot, nehézséget, mert a falusi és a pusztai gyerekek szorgalmasan végezték. A vigyzónak nagy tekintélye volt, a tanító után ő az első, akitől a tanulók függtek, és ezért szót fogadtak neki.

A tanító lakásától 50-60 méterre téglából épült a disznóól és a baromfiól, külön emésztőgödör, szeméttároló - az deszkával volt bekerítve. Az iskola udvara olyan egyenes volt, mint az asztallap és füvesítve. Nem számított, ha a gyerekek kipatosták. A kerítés mellett 4-5 méterre almafák álltak. Ennek nevelő hatása volt, a gyerekek vigyáztak rá, hogy meg ne rongálódjanak.

A tanító lakása közvetlenül az iskolánál volt, egy udvarban külön bejárattal. Kétszoba, egy konyha, egy éléskamra, előszoba, fürdőszoba, amelyben fatüzelésű kályhával melegítették a vizet. A tanítói lakás alapterülete 90-100 négyzetméter.

A falusi gyerekek tízórait hoztak magukkal, ebédelni hazamentek. Uzsonna nem volt, mert délután 4 órakor véget ért a tanítás. A pusztai gyerekek hideg élelmet vittek magukkal. Nem volt nagy választék, mert csak kenyeret, túrót, lekvárt, amíg volt a télen levágott disznóhúsból, töltelékből, azt hoztak. Tél vége felé, tavasszal és ősszel a legtöbbször csak zsíroskenyeret ettek. Friss gyümölcsük nem volt, a falusi gyerekek néha egy-egy szem diót almát, szilvát adtak.

Gölle község településszerkezete, a földrajzi- gazdasági viszonyok hatottak az iskolai oktatásra is. A községben és a hozzá tartozó pusztában növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkoztak, ez biztosította a lakosság megélhetését. Ha jó volt az év, akkor a fálusiak és a pusztaiak nem szorultak arra, hogy máshonnan vásároljanak gabonát, takarmányt, élelemmel elláták magukat. A községben volt hentes és mészáros, meg pékség. A kaposvári és a dombóvári piacon egy kiló sertéshus negyven fillér volt, a községben 30 fillérért lehetett kapni. Nyáron almát, körtét, szilvát, meggyet, cseresznyét a községben szinte fillérekért lehetett vásárolni.

Amikor a falu kövesutat kapott, mindjárt megélénkült az élet. A gazdálkodók terményeik feleslegét piacra vitték, a parasztok áttértek a belterjesebb gazdálkodásra. A tanítók is gyakrabban utaztak a városba, könyveket és egyéb iskolai felszereléseket vásároltak. Szinte ugrásszerűen fellelő a sport, a futball, atlétika. Kirándulásokat szerveztek a környékbeli történelmi emlékhelyekre, például a lo kilométerre lévő Alsó-Felsőhetényben a török időből visszamaradt várat nézték meg a tanulók. 1945 után már az is előfordult, hogy az iskolás gyerekek gyalog elmentek Attala- Csoma vasutállomására, ott vonatra ültek és Kaposvárra vagy Dombóvárra utaztak moziba. Elutazhattak már egy-egy futballmérkőzésre is a szomszédps községekbe. Sportfelszerelésre a pénzt a község előljárósága adta. A jobb évek arra is lehetőséget adtak, hogy az iskolában a régi padikat, asztalokat lecseréljék, sőt arra is, hogy a községben artézikutat létesítsenek.

2087/11

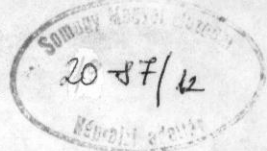
Megalakult az olvasóköri az emberek olvasni kezdtek.

Szokás lett , hogy amikor az emberek elmentek a városokba, így többek között Pécsre is, egy-egy emléktárgyat hoztak magukkal: követ, széndarabot, azt a gyerekeknek átadták, azol meg az iskolának. Így aztán már a 30-as években a felsőtagozatos iskolában ezek a szemléltető tárgyak a gyerekek tanítására szolgáltak. Wilaksz Ferenc, körosvos rendszeresen járt vadászni, fácánt, foglyot, vércsét, baglyot kitömetett és azt az iskolának átadta.

A tanítók életvitelében is pozitív irányu változás következett be. Ha hivatalos ügyben eljárta, azért pénzt, terményt kaptak. Mivel a községben és a pusztákon kevés iskolavégzett ember volt, így aztán a tanítókhöz fordultak, hogy legyenek segítségükre. Az emberek becsülték a tanítót, nem mentek el mellette , ugy hogy ne köszönjenek.

Hagyományaink tiszteletben tartásáról az iskola tan-testülete ~~nem felelt~~ kezett meg. Minden évben március 15-én nemzeti ünnepünket megtartottuk, a nemzetiszini szalagot kitűztük, tanítási szünet , a faluban egész napos ünnep volt, a pusztákon délelőtt munkaszünet. Október 6-án a tizenhárom aradi vértanura emlékeztünk.

Madarak és fák napját május harmadik szerdáján tartorruk. Kivitttel bennünket lovaskocsival a távoli zöld erdőbe. A lovakat, kocsikat virágokkal, fák zöld lombjaival diszítettük fel. Egész uton a tavaszt, a természetet köszöntöttük dallal és versmondással. Ott volt minden gyerek, szegény, gazdag. Megengedték, hogy szabadon bebarangolhassuk az

az erdőt. Felejthetetlen emlék ez még most is. A kirándulók gondoltak az otthonmaradottakra is. A kistestvéreknek bábcsikót, lovat, mézaskalácscsókot vásároltunk. Mivel nem volt pénztárcánk, zsebkendőnk csücskébe kötöttük pénzüket. Mi szegényebb sorsu pusztai gyerekek pogácsát vittünk és pár fillért. A vidámságunkat nekünk cselédgyerekeknek az keserített meg, amikor láttuk, hogy a gazdagoknak jóval több pénzüik volt, azt vásároltak a sátorban, amit csak szemük szájuk megkivánt.

Az iskola történetéhez tartozik még az is, hogy Göllén, a 30-as, 40-es években a legtöbb családban csak egy gyerek volt, míg a pusztán 3-6. Az alsótagozatos iskolába 150-160-an jártak, és afelsőtagozatosba csak 40-42. A pusztai gyerekek legtöbbször ugyanis csak két-három elemiit végzett el. Nem azért mert nem ruadtak tanulni, hanem mert helyzetük nem tette lehetővé. Több cselédcsalád minden évben másik pusztára költözött, meg amikor már a gyerek 9-10 éves lett, napszámba kellett járnia.

A tanítók nyáron a földesuri birtokokon a gabona-csépléskor könyveltek a földesuri birtokokon. Ezt én azért is tudom, mert a cséplőmunkások vízfordója voltam. A kisebbek ott a közelben kíváncsian nézték a masinázókat. A tanító még itt is nevelte a gyerekeket, a lemért gabonának az összeadását bizta formálisan a gyerekekre. A tanító itt több olyan gyerekkel találkozott, aki írni és olvasni nem tudott. Soknak a nevét felírta és a következő évben járhatott iskolába, ha nem volt műr tulkoros. Egy-két év még nem számított.

Somogyi...
20-87/13
Kémi...

Gyűjtésem során leginkább saját emlékeimre, két tanítóm és volt iskolatársaim elmondására építettem. Iskolai vonatkozású iratokat, dokumentumokat - pl. az államosításra került tárgyakat - nem tudtam felkutatni. Még régi iskolai bizonyítványt sem, mert az emberek azt nem őrizték meg. Ugy vélem, hogy ezekkel az adatokkal is a régi oktatás elméleti és gyakorlati módszereiből ha nem is sokat, de azért némi képet tudtam nyújtani.

Az elemi iskolában tanultak maradandó emberi értékekké váltak számomra. Tudom szeretni a szülőföldemet, még akkor is, ha pusztán, a kizsákmányoltak között születtem. Mi idősebbek a falusi néptanítókra úgy emlékezünk, hogy barátaink voltak, a tanítót a legbecsületesebb, igazmondó értelmiséginek ismertük el. Ők álltak közelebb hozzánk. Tudjuk, hogy szívvvel lélekkel éltek hivatásuknak. Tudták nevelni, tanítani a gyerekeket, végezték a faluban a sokféle közművelődési feladatokat. Az olvasóköriben arany-és ezüstkalászos tanfolyamokat szerveztek. Figyelték a tehetséges gyerekekre és azt jelentették az iskolaszéknek. Gyakran tapasztaltuk, hogy a falusi tanítót a helybéli értelmiség - a pap, orvos, intéző, gazdatiszt - nem fogadta be. Ha volt lakodalom, vagy körvadászat alkalmával dárídó, a tanítót nem hívták meg. Még a lakodalomba sem, pedig a pap, orvos, jegyző, de még a csendőrparancsnok is ott volt. A tanítónak megalázkodnia kellett az iskolaszék előtt, mert minden 5. évben újraválasztásra került sor.

Nekem az a véleményem, hogy a tanítók 1945 után, sőt az államosítás óta sem kapják meg azt az anyagi és erkölcsi

elismerést, amelyet megérdemelnének. Sok helyről elment a tanító, utána megszűnt az iskola is. Máshová járnak a gyerekek, nem kötődnek s szülőföldjükhöz, nem ismerik a falujukat, eljárnak a városba, ott próbálják jobban érezni magukat. Az, hogy baj van a hazaszeretettel, osztályöntudatunkkal, műveltségünkkel, kötelességtudatunkkal, történelemtudatunkkal, magyarságtudatunkkal, családszeretetünkkel, nem ennek a nemzedéknek hibája csak !

Pécs, 1987. május 11.

Üdvözlettel:

Jeli József
Jeli József nyugdíjas

Pécs

Magyarürögi ut 118.

7634

Önkéntes néprajzi és nyelvjárási gyűjtő!